

Kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön yleiset haasteet päivittäistoiminnassa

Ellanoora Tölli

12/2024

Opinnäytetyö / poliisi (AMK)

Tiivistelmä

TEKIJÄ:	Ellanoora Tölli
OPINNÄYTETYÖN NIMI:	Kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön yleiset haasteet päivittäistoiminnassa.
OPINNÄYTETYÖN MUOTO:	tutkimuksellinen
JULKISUUSASTE:	julkinen
OHJAAJA:	Olavi Kujanpää, Emma Virtanen, Heikki Mäkiprosi
TUTKINTO:	poliisi (AMK)
SIVUMÄÄRÄ:	36
TARKASTUSKUUKAUSI JA -VUOSI:	12/2024
AVAINSANAT:	Valvonta- ja hälytyssektori, rikostutkinta, yhteistyö, tiedonkulku, johtaminen, koulutus ja ammattitaito, henkilökierto

Tämä opinnäytetyö on yleiskatsaus kentän ja rikostutkinnan välisestä yhteistyöstä poliisin päivittäistoiminnassa. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda lukijalle käsitys siitä, mitkä asiat haastavat kentän ja rikostutkinnan välistä yhteistyötä päivittäistoiminnassa aiheesta tehtyjen aiempien tutkimusten perusteella. Kentällä viitataan poliisin valvonta- ja hälytyssektoriin ja rikostutkinnalla päivittäistutkintaan. Opinnäytetyö keskittyy näiden poliisin perustehtäviä hoitavien sektoreiden väliseen yhteistyöhön, yhteistyön toimivuuteen sekä kehityskohteisiin.

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena, narratiivisena kirjallisuuskatsauksena. Narratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa pyritään kokoamaan aineistoista saatua tietoa yhteneväiseksi kokonaisuudeksi ja luomaan tätä kautta yleiskatsaus aiheeseen. Narratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa aineistona toimii aiemmat tutkimukset sekä muu kirjallisuus, joka on kerätty ennalta määriteltyjen hakukriteerien mukaisesti. Katsauksen ei ole tarkoitus antaa tyhjentävää vastausta aiheesta, sillä narratiivisen kirjallisuuskatsauksen pääpiirteisiin kuuluu se, että osa merkittävistäkin lähteistä on voinut jäädä huomioimatta. Sen sijaan tämä opinnäytetyö pyrkii kuvailemaan kentän ja rikostutkinnan välistä yhteistyötä ja kokoamaan aiheesta tehtyä aiempaa tutkimusta yhdeksi kokonaisuudeksi.

Opinnäytetyö on tarkoitettu kaikille kentän ja rikostutkinnan välisestä yhteistyöstä ja sen kehittämisestä kiinnostuneille. Tämän opinnäytetyön perusteella kentän ja rikostutkinnan väliseen yhteistyöhön vaikuttaa merkittävästi johtaminen, koulutus ja ammattitaito, tiedonkulku sekä henkilökierrat. Näihin edellä mainittuihin asioihin vaikuttamalla yhteistyötä on myös mahdollista kehittää.

Abstract

AUTHOR:	Ellanoora Tölli
TITLE OF THESIS:	Challenges of cooperation between field duties and criminal investigation in daily policing.
TYPE OF THESIS:	research-based thesis
PUBLICITY:	public
SUPERVISOR:	Olavi Kujanpää, Emma Virtanen, Heikki Mäkiprosi
DEGREE:	Bachelor of Police Services
NUMBER OF PAGES:	36
MONTH AND YEAR OF REVIEW:	12/2024
KEYWORDS:	field duties, investigation, cooperation, flow of information, management, education and professional skills, work rotation

This thesis is an overview of the cooperation between field duties and criminal investigation in the daily activities of the police. The purpose of this thesis is to provide the reader an understanding of the challenges to cooperation between field duties and criminal investigations based on previous research on the topic. "Field duties" means to the police's patrol and emergency response sectors, while "criminal investigations" refers to daily investigative work. This thesis focuses on the collaboration between these two sectors of the police, the functioning of cooperation and development targets of cooperation.

This thesis is a qualitative study and a narrative literature review. The purpose of a narrative literature review is to collect information from various sources into a coherent whole, thereby providing a general overview of the topic. In the narrative literature review the material consists of previous studies and other literature collected according to predefined search criteria. The purpose of this thesis is not to provide comprehensive answer to the topic but rather to describe the cooperation between field duties and criminal investigations and to compile previous studies of the topic into a unified narrative.

This thesis is intended for everyone interested in the cooperation between field duties and criminal investigations and its development. Based on this thesis cooperation between the field duties and criminal investigations is significantly influenced by leadership, education and craft, flow of information and personnel rotations. By influencing these issues it is possible to develop cooperation.

Sisällys

1 Johdanto	5
1.1 Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus	5
1.2 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	6
2 Tietoperusta aiheeseen	8
2.1 Poliisiorganisaatio	8
2.2 Päivittäistoiminta	9
2.3 Valvonta- ja hälytystoiminta eli kenttätoiminta	9
2.4 Rikostutkinta	10
2.5 Yhteistyö päivittäistoiminnassa	10
3 Opinnäyteprosessi	12
3.1 Kvalitatiivinen tutkimus	12
3.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä	12
3.3 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus	13
3.4 Aineiston hankinnassa käytetyt kriteerit	14
3.5 Opinnäytetyön aineisto	17
3.6 Aineistojen analyysi	18
4 Tutkimustulos	20
5 Johtopäätökset	30
5.1 Tiedonkulku	30
5.2 Johtaminen	31
5.3 Koulutus ja ammattitaito	31
5.4 Henkilökierto	32
6 Pohdinta	33
6.1 Tutkimuksen arviointi ja lopputulos	33
6.2 Luotettavuus, eettisyys ja haasteet	34
Lähteet	35

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön aihe ja tarkoitus

Opinnäytetyöni tarkoituksena on toteuttaa tutkimus, jolla selvitetään valvonta- ja hälytyssektorin eli ”kentän” sekä rikostutkinnan välisen yhteistyön toimivuutta päivittäistoiminnassa. Opinnäytetyölläni pyrin nostamaan esiin keskeisimpiä asioita, jotka tutkimusten mukaan haastavat valvonta- ja hälytyssektorin sekä rikostutkinnan välistä yhteistyötä yleisesti poliisilaitoksilla. Opinnäytetyön tavoitteena on lisäksi löytää sellaisia kehitysideoita, joilla yhteistyötä voitaisiin kehittää tulevaisuudessa.

Ollessani työharjoittelussa Lapin poliisilaitoksella olen havainnut, että valvonta- ja hälytyssektorin ja rikostutkinnan välinen yhteistyö on osittain toimivaa, mutta yhteistyössä olisi myös parantamisen varaa. Haluan selvittää, mitkä asiat todellisuudessa vaikuttavat yhteistyön toimivuuteen ja pyrkiä löytämään kehitysideoita yhteistyön edistämiseksi. Poliisiorganisaatiossa henkilöstö työskentelee ”pelikentällä”, jossa jokainen hoitaa poliisille laissa säädettyjä tehtäviä. Sekä valvonta- ja hälytys- että rikostorjuntasektorilla toimivat poliisit kantavat vastuun sisäisen turvallisuuden ylläpitämisen eteen. Kansalaisten näkökulmasta poliisi toimii ikään kuin palvelun tuottajana huolehtien turvallisuudesta. Kansalaiselle sekä kenttäkonstaapeli että rikostutkija ovat yhtä lailla poliiseja. Rikosprosessin aikana kansalainen kohtaa yleensä poliisin henkilöstöä sekä valvonta- ja hälytyssektorilta että rikostutkinnan puolelta.

Sisäisen turvallisuuden perusedellytys on yhtenäinen ja toimiva poliisitoiminta. Tämä edellyttää poliisiorganisaation sisäisten rakenteiden toimivuutta, jossa keskeisenä vaikuttavana tekijänä on eri sektoreiden välinen yhteistyö. Poliisiorganisaation operatiivisen päivittäistoiminnan kannalta keskeisimmät toimijat ovat valvonta- ja hälytyssektori eli ”kenttä” sekä rikostutkinta. Opinnäytetyössäni on tarkoitus tutkia kentän ja tutkinnan yhteistyötä päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa, minkä vuoksi rajaan tutkimukseni kohteeksi poliisiorganisaation toimintasektoreista rikostutkinnan sekä valvonta- ja hälytyssektorin. Käytän opinnäytetyössä valvonta- ja hälytyssektorista yleisesti käytössä olevaa termiä ”kenttä” ja tarkoitan tällä päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa työskentelevää kentän henkilöstöä. Päivittäisrikostutkinnasta käytän työssäni termiä ”rikostutkinta” tai ”tutkinta”, joilla viitataan poliisin päivittäisrikostutkinnassa työskentelevään henkilöstöön.

Kyseessä on tutkimuksellinen opinnäytetyö, joka toteutetaan narratiivisena kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsauksen myötä pyritään saamaan kattava kuva kentän ja tutkinnan välisestä yhteistyöstä ja löytämään asioita, jotka haastavat yhteistyötä poliisilaitoksilla. Aineistona tutkimuksessa käytetään aiheesta tehtyjä aiempia tutkimuksia, raportteja sekä muuta kirjallisuutta. Tutkimuksen tavoitteena on löytää asioita, jotka haastavat yhteistyötä ja tuoda esiin kehitysideoita yhteistyön edistämiseksi. Yhtenä opinnäytetyöni keskeisenä tavoitteena on myös tiivistää jo aiheesta olevaa tutkimustietoa yhdeksi kokonaisuudeksi.

Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen. Poliisihallinnossa on meneillään suunnittelu- ja selvitystyöt, joissa pohditaan poliisikoulutuksen kehittämistä ja uudistamista. Yhtenä uudistuskohteena on pohdittu nykyisen koulutusrakenteen muuttamista. Tällä hetkellä jokainen poliisi käy läpi poliisin peruskoulutuksen, joka antaa valmiudet työskennellä poliisin perustehtävissä. Sekä rikostutkinnassa että kentällä työskentelevät poliisit ovat suorittaneet pohjakoulutuksena saman poliisin

perustutkinnon. Uudistuksissa on pohdittu erilaisten koulutuslinjojen perustamista poliisin eri tehtäviin suuntautuville. Esimerkiksi perusrikostutkintaa ja analyysitoimintaa varten on pohdittu erillisten lyhytkestoisten koulutuslinjojen perustamista (Sisäministeriön julkaisuja 2023:18). Tarkoituksena olisi palkata tällaisen lyhyen koulutuslinjan käyneitä perustutkinnon tai analyysitoimintojen tehtäviin, joissa he voisivat toimia ilman poliisin toimivaltuuksia.

Valvonta- ja hälytyssektorin sekä rikostutkinnan välisen yhteistyön kannalta tällainen uudistus voisi olla haasteellinen. Muutos saattaisi haastaa yhteistyön toimivuutta entisestään, sillä kentällä ja tutkinnassa työskentelevien voisi olla entistä haastavampaa ymmärtää toistensa työnkuva ja täten toimia yhteistyötä edistävästi. Kentän ja tutkinnan välisestä yhteistyöstä toteutuissa aiemmissa opinnäytetöissä on noussut keskeisenä yhteistyön kehittämisehdotuksena esiin muun muassa henkilökiertojen lisääminen (Lainpelto M. 2018 sekä Katajainen H. & Kukkola T. 2018.)

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää, mitkä ovat yleisiä haasteita kentän ja tutkinnan välisessä yhteistyössä sekä miten yhteistyötä voitaisiin kehittää. Koska kyseessä on laajuudeltaan ammattikorkeakoulutasoinen opinnäytetyö, työni pyrkii tuomaan esiin sen, että aiheeseen liittyen jatkotutkimukselle voisi olla tarvetta. Aiempaan tutkimukseen perehtymällä ja sitä analysoimalla pyrin lisäämään ymmärrystä siitä, miten yhteistyö toimii ja löytämään kehitysideoita yhteistyön edistämiseksi. Pyrin saamaan opinnäytetyöni myötä vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- **Mitkä ovat kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön yleisiä haasteita päivittäistoiminnassa?**
- **Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?**

Aiheesta on tehty aiempia tutkimuksia, jotka ovat pääosin kohdistuneet jonkin tietyn poliisiaseman yhteistyön toimivuuden tarkasteluun. Jyväskylän poliisiaseman valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välistä yhteistyötä on tutkittu Henna Katajaisen ja Topias Kukkolan opinnäytetyössä: ”*Valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välinen yhteistyö Jyväskylän poliisi-asemalla: Miten sektoreiden yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää?*” (Katajainen & Kukkola 2018). Myös Hämeenlinnan poliisiaseman sektoreiden välisestä yhteistyöstä on tehty kyselytutkimus opinnäytetyönä: ”*Sektorien välinen yhteistyö Hämeenlinnan poliisi-asemalla – kyselytutkimus*” (Lainpelto 2018).

Näiden opinnäytetöiden lisäksi aiheeseen liittyen on tehty myös vastaavanlainen tutkimus poliisin päällystötutkinnon opinnäytetyönä Satakunnan poliisilaitoksella: ”*Kentän ja tutkinnan yhteistoiminnan kehittäminen Satakunnan poliisilaitoksella*” (Uusitalo J. 2012) sekä Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella ”*Poliisitehtävien hoitaminen Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella – Haastattelututkimus prosessien liitännäpinnalla toteutuvasta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä.*” (Kangaskoski P. 2011).

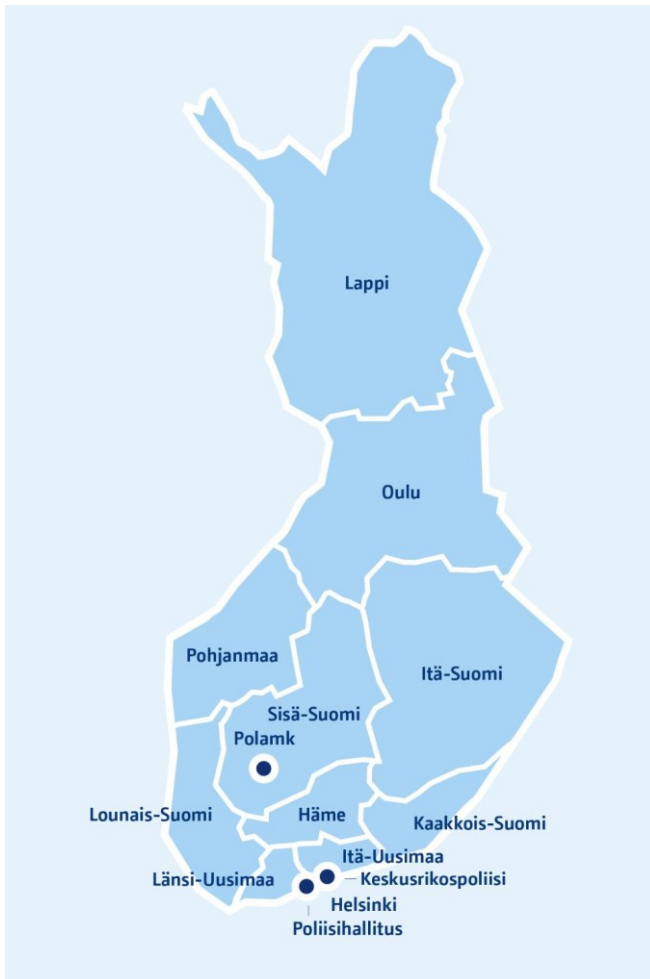
Opinnäytetyöni keskeisimpänä tavoitteena on selvittää kentän ja rikostutkinnan välisen yhteistyön haasteita ja löytää kehitysideoita yhteistyön tehostamiseksi. Aiherajausta tehdessä olen pohtinut, mitkä tekijät ymmärrykseni mukaan vaikuttavat merkittävästi yhteistyöhön ja tätä kautta olen löytänyt näkökulman tutkimukseni toteuttamiselle. Kyseessä on kvalitatiivinen tutkimus, jonka kohteena on poliisiorganisaation valvonta- ja hälytyssektorin sekä rikostutkinnan välinen yhteistyö päivittäisen operatiivisen toiminnan näkökulmasta tarkasteltuna.

Alkuperäisenä tarkoituksena on ollut toteuttaa tutkimus poliisiorganisaation eri toimintasektoreiden välisestä yhteistyöstä. Alkaessani selvittää määritelmää sille, mitä poliisiorganisaation eri sektoreilla tarkalleen ottaen tarkoitetaan, huomasin, ettei käsitteelle ole olemassa yhtä täsmällistä ja yleisesti käytössä olevaa määritelmää. Tämän myötä ymmärsin, että aihetta tulee rajata niin, että käsitteet ovat selkeästi määriteltävissä. Päädyin lähestymään aihettani poliisille laissa säädettyjen tehtävien ja päivittäistoiminnan kautta. Halusin toisaalta tarkastella poliisiorganisaation sisäistä yhteistyötä operatiivisen toiminnan kannalta ja näin ollen valvonta- ja hälytyssektori sekä rikostutkinta valikoituivat tarkastelun kohteeksi.

2 Tietoperusta aiheeseen

2.1 Poliisiorganisaatio

Operatiivisen poliisitoiminnan ohjauksesta ja johtamisesta vastaa sisäministeriön alaisuudessa toimiva poliisihallitus. Valtakunnalliset poliisiyksiköt sekä paikalliset poliisilaitokset toimivat poliisihallituksen alaisuudessa. Valtakunnallisia poliisiyksiköitä ovat Keskusrikospoliisi sekä poliisi-ammattikorkeakoulu. Paikallisia poliisilaitoksia Suomessa on yhteensä yksitoista. (www.poliisi.fi)

Kuva 1: Poliisilaitokset Suomessa (www.poliisi.fi)

Paikallispoliisilaitosten tehtävänä on huolehtia alueellaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä, rikosten ennalta estämisestä, rikosten ja muiden tapahtumien tutkimisesta, liikenteen valvonnasta sekä muiden poliisille määrättyjen tehtävien suorittamisesta. (www.poliisi.fi)

Operatiivisen päivittäistoiminnan kannalta keskeisimpiä ja näkyvimpiä poliisin toimintoja ovat rikostutkinta sekä valvonta- ja hälytystoiminta. Opinnäytetyöni aiheena on kentän sekä

rikostutkinnan yhteistyö päivittäistoiminnassa. Vaikka poliisilaitoksittain päivittäistoimintaan osallistuu useita eri toimintasektoreita, keskityn opinnäytetyössäni kentän ja rikostutkinnan toimintaan.

2.2 Päivittäistoiminta

Poliisilaissa määritellään poliisille kuuluvat tehtävät, joiden toteuttamiseen operatiivinen päivittäistoiminta perustuu. Poliisilain (PolL, 872/2011) ensimmäisen luvun ensimmäisen momentin mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen ja syyteharkintaan saattaminen. Näiden lisäksi ensimmäisessä momentissa mainitaan, että poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhdessä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Tiiviisti kiteytettynä poliisin tehtävänä on toimia turvallisuuden ylläpitämiseksi aina ja kaikissa tilanteissa. Kansalaisten näkökulmasta katsottuna poliisi voidaan nähdä turvallisuuspalveluiden tuottajana. Vaikka poliisitoiminta on usein reaktiivista rikosten selvittämistä, paljastamista ja syyteharkintaa saattamista, kuuluu ennalta estäminen oleellisesti poliisin päivittäiseen työhön. Valtioneuvosto on laatinut selonteon Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta: ”Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta” (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:48). Selonteossa käsitellään Suomen sisäistä turvallisuutta monipuolisesti ja sen tarkoitus on selkeyttää sisäisen turvallisuuden tilaa, kehitystä ja tulevaisuuden näkymiä vuoteen 2030 saakka. Selonteossa mainitaan, että viranomaisten toiminnan painopistettä pyritään siirtämään nyt ja tulevaisuudessa reaktiivisista palveluista proaktiiviseen suuntaan (Valtioneuvosto 2021:48, 38).

Tässä opinnäytetyössä päivittäistoiminnalla viitataan poliisin perustehtävien hoitamiseen kentällä sekä rikostutkinnassa. Poliisiorganisaation sisällä toimii poliisien lisäksi myös muiden alojen ammattilaisia. Päivittäisrikostutkinta sekä kenttätoiminta katsotaan kuitenkin poliisitoiminnan perustehtävien hoitamisen kannalta keskeisiksi toimintasektoreiksi ja näin ollen tässä opinnäytetyössä käsitellään juuri näiden poliisin perustehtäviä hoitavien tahojen välistä yhteistyötä.

2.3 Valvonta- ja hälytystoiminta eli kenttätoiminta

Kenttätoiminnassa työskentelevien poliisien työnkuvaan kuuluu hätäkeskuksen antamien hälytystehtävien hoitaminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Hätäkeskuksen välittämien hälytystehtävien lisäksi hoidetaan monenlaisia erilaisia oma-aloitteisia tehtäviä sekä suoritetaan yleistä valvontaa. Vuosittain poliisille tulee hoidettavaksi noin miljoona hälytys- ja oma-aloitteista tehtävää (www.poliisi.fi).

Hälytystoimintaa tehdään yhteistyössä monien eri viranomaisten kanssa. Vuorossa olevien kenttäpoliisien käytännön työtä johtaa kenttäjohtaja. Kenttäjohtajan sekä hälytyspartioiden esimiehenä toimii päällystöön kuuluva yleisjohtaja. Kenttäjohtaja ja yleisjohtaja pitävät yllä alueensa tilannekuvaa ja huolehtivat siitä, että tehtävät tulevat hoidettua. (www.poliisi.fi)

Kenttätyössä työvuorot ovat yleensä 12 tunnin mittaisia. Jokaisella alueella partioita on hälytysvalmiudessa vuorokauden ympäri koko ajan. Päiväsaikaan kenttätoiminnan lisäksi poliisilaitoksilla työskentelee henkilöstöä rikostorjuntasektorilla sekä muilla sektoreilla. Tällöin hälytyspartioiden tukena kenttätoiminnassa erilaisilla tehtävillä voi olla myös henkilöstöä esimerkiksi rikostutkinnasta.

2.4 Rikostutkinta

Vuosittain poliisin tietoon tulee yli 800 000 rikosta. Osa rikosilmoituksista tulee poliisille sähköisesti ja osa kirjataan poliisin toimesta hälytystehtävien yhteydessä. Poliisin velvollisuutena on huolehtia siitä, että rikosilmoitus käsitellään ja tutkitaan, onko rikosta tapahtunut. Mikäli asiassa on syytä epäillä rikosta, poliisi suorittaa esitutkinnan rikoksen selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi. Rikosten kirjo on laaja ja tutkinnan kesto vaihtelee sekä rikoksen laadun että henkilöstön työkuorman mukaan. (www.poliisi.fi)

Esitutkinnassa poliisi selvittää tapahtunutta rikosta, kuulustelee osallisia, hankkii tietoa rikoksesta sekä suorittaa mm. tiedusteluja ja erilaisia etsintöjä. Esitutkintaan voi osallistua paitsi poliisihenkilöstöä eri toimintasektoreilta myös syyttäjä sekä muita viranomaisia ja asiantuntijoita. Rikostutkinta jakaantuu poliisiyksikössä eri tutkintaryhmiin, joita ovat muun muassa perustutkinta, talousrikostutkinta, tekninen tutkinta sekä ulkomaalaistutkinta. (www.poliisi.fi)

2.5 Yhteistyö päivittäistoiminnassa

Kenttä ja tutkinta tekevät yhteistyötä hoitaessaan päivittäiseen työnkuvaan kuuluvia tehtäviä. Kenttäpartiot "ajavat keikkaa" ja tutkinta tutkii tapahtuneita rikoksia. Asiakaskunta koostuu sekä rikostutkinnan että kentän puolella usein pitkälti samoista henkilöistä. Hälytystehtävällä kenttäpoliisien kohtaamat henkilöt ovat usein seuraavaksi tekemisissä rikostutkijoiden kanssa tutkintatoimenpiteiden yhteydessä. Rikoksista riippuen esitutkinta aloitetaan joko heti tai jonkin ajan kuluessa hälytystehtävän jälkeen. Käytännössä "tutkinta jatkaa usein siitä, mihin kenttä on jäänyt". Kenttäpartion hälytystehtävällä suorittamalla toimenpiteillä voi olla suurta merkitystä sille, miten tutkinta saadaan liikkeelle ja miten se käytännössä etenee.

Vaikka rikostutkinnassa tehdään toimenpiteitä tutkintaa edistämällä ja kentällä hoidetaan tehtäviä kenttätyön näkökulmasta sopivalla tavalla, tulisi päivittäistoiminnassa muistaa kuinka tutkinnan ja kentän työt nivoutuvat yhteen. Poliisi suorittaa tapahtuneiden rikosten osalta esitutkintaa. Esitutkinta lähtee liikkeelle jo ensipartion suorittamista toimenpiteistä ja tutkinnan tehtävänä on hankkia näyttöä, kuulustella osallisia sekä kasata kaikki tarvittava esitutkintamateriaali oikeuskäsittelyä varten. Sekä kentän että rikostutkinnan työllä on merkitystä rikoksen selvittämisen ja syyteharkintaan saattamisen kannalta. Tutkinnan ja kentän välisellä toimivalla yhteistyöllä voidaan edesauttaa esitutkinnan sujuvaa etenemistä.

Vesa Valtonen käsittelee yhteistyötä operatiivis-taktisesta näkökulmasta Maanpuolustuskorkeakoulun väitöskirjassa: *"Turvallisuustoimijoiden yhteistyö operatiivis-taktisesta näkökulmasta"*,

(Valtonen 2010). Tutkimuksen perusteella, kun kyse on turvallisuustoimijoista, yhteistyön menestys perustuu vastuutettuun johtoon, luottamuksellisuuteen sekä resurssien tarkoituksenmukaiseen jakamiseen. Kaiken perustana ovat toimivat yhteistyöratkaisut, ammattitaito, sitoutuminen, yhteistyöhakuisuus sekä henkilökohtaiset kontaktit. Yhteistyöosaamisen keskeisiä tekijöitä ovat eri yhteistyöprosessit kuten tiedonhallinta ja tilannekuva, mittaus- ja palautejärjestelmä sekä yhteinen kieli/termistö. Jotta yhteistyö voi toimia, vaaditaan osapuolilta kykyä sopeuttaa toimintaansa yhteisten tavoitteiden hyväksi. Valtosen mukaan yhteistyön esteitä turvallisuustoimijoilla voivat tyypillisesti olla esimerkiksi valtaan liittyvät tekijät, ammatillinen erimielisyys, oman toiminnan korostaminen sekä muut inhimilliset tekijät, jotka ilmenevät käytännön tilanteissa ihmisten toimiessa keskenään. (Valtonen 2010, 258)

Valtosen yhteistyötä käsittelevän väitöskirjan näkökulmat operatiivisesta yhteistyöstä pätevät osittain myös poliisitoimintaan. Puolustusvoimien ja poliisin strategiat eivät ole keskenään samanlaisia, sillä strategian tasot noudattelevat erilaista mallia poliisissa ja puolustusvoimissa. Väitöskirjassa (Valtonen 2010) on kuitenkin määritelty hyvin, mitä yhteistyöllä tarkoitetaan ja mitkä asiat ovat tärkeitä yhteistyön kannalta oli sitten kyse lyhyen aikavälin tai pitkän aikavälin strategiasta, jossa yhteistyötä tehdään.

Yhteistyöhön vaikuttaa niin johtaminen, hallinto kuin toimintojen yhteensovittaminenkin (osapuolten omat intressit sekä organisaation yhteiset intressit). Hallinnon avulla yhteistyö viedään käytäntöön ja johtamisella tuodaan selkeästi esiin, miten yhteistyö syntyy ja mitä sääntöjä yhteistyöhön liittyy. Tiedon jakamisen lisäksi yhteistyössä on merkittävää, kuinka osapuolet tunnistavat yhteiset hyödyt sekä toimivatko osapuolet vastavuoroisesti periaatteella ”minä teen, jos sinäkin teet”. (Valtonen 2010, 125)

Havaintojeni mukaan kentän ja rikostutkinnan välinen yhteistyö päivittäistoiminnassa näkyy niin, että kenttä ja tutkinta kommunikoivat jonkin verran keskenään ja avustavat toisiaan. Esimerkiksi tutkinnasta saatetaan pyytää kentän apua henkilöiden tavoittamiseen tai joidenkin tavanomaisien tutkintatoimenpiteiden hoitamiseen. Kenttä taas saattaa pyytää apua tutkinnan puolelta hälytystehtäviin liittyen (esim. lisätiedot) tai tarjoutua tavoittelemaan henkilöitä, joita tutkinta kaipaa. Yhteistyön toimivuus vaihtelee eri ryhmien välillä melko paljon ja kommunikoinnin osalta suurena haasteena on se, ettei tieto kulje. Kenttäpoliisin voi olla vaikea hahmottaa, mikä tieto tutkinnalle on relevanttia tietoa ja tutkinnan voi olla haasteellista ymmärtää kenttäpoliisin toimenkuvaa, jossa tilanteita tulee ja menee ja välillä on kiire suorittaa annetut tehtävät. Näkemykseni mukaan ne poliisit, jotka ovat toimineet sekä kentällä että tutkinnassa jonkin aikaa, ymmärtävät parhaiten yhteistyön merkityksen ja osaavat myös toimia yhteistyötä edistävästi.

3 Opinnäyteprosessi

3.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan sellaista tutkimusta, joka perustuu erilaisten aineistojen analyysiin. Kvalitatiivisen tutkimuksen perustan muodostaa teoreettinen viitekehys kuten kvantitatiivisessakin tutkimuksessa. Kvalitatiivinen tutkimus voidaan toteuttaa esimerkiksi aiempaa tutkimustietoa ja olemassa olevaa kirjallisuutta esittelemällä ja analysoimalla. (Juhila K. 2021).

3.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Jokaisessa tutkimuksessa teoriapohjan muodostaa katsaus aiheesta tehtyyn aiempaan tutkimukseen ja muuhun kirjallisuuteen. Tutkimus voi myös muodostua täysin jo olemassa olevan tiedon pohjalta. Tällöin kyseessä on tutkimusmenetelmä, jota kutsutaan kirjallisuuskatsaukseksi. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on arvioida, analysoida ja yhdistää jo olemassa olevaa tietoa. Tämän jo olemassa olevan tiedon pohjalta kirjallisuuskatsauksessa pyritään tekemään keskeisiä johtopäätöksiä ja peilaamaan niitä ennalta asetettuun tutkimuskysymykseen. (Vilkkä H. 2023, 11-12)

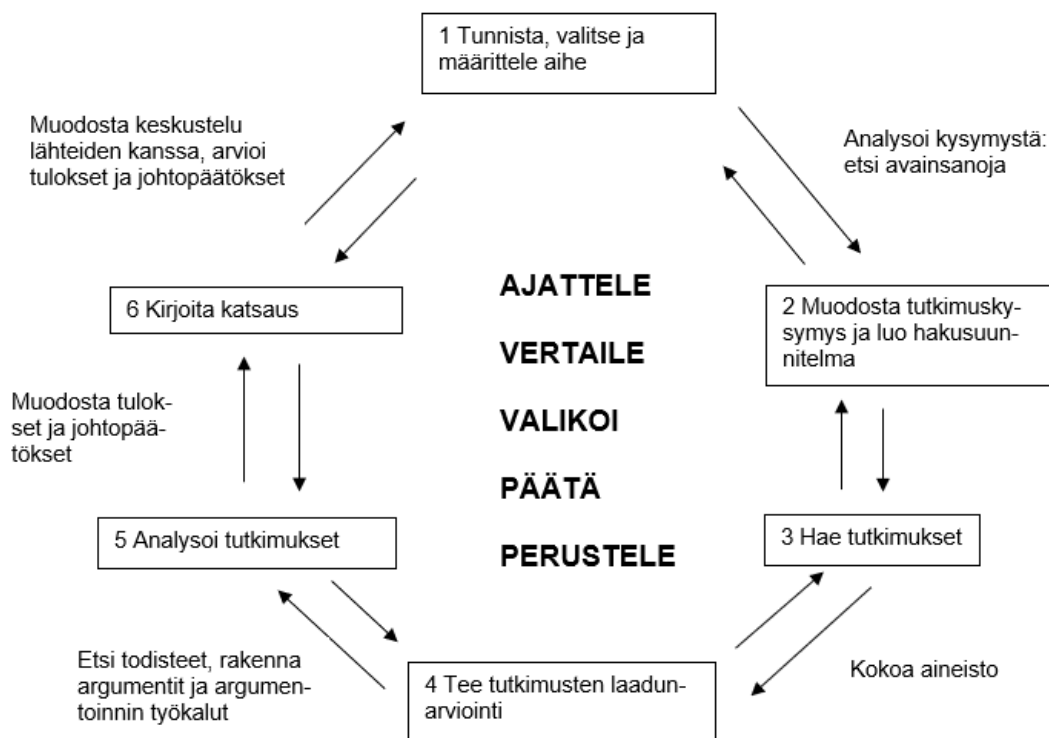
Kirjallisuuskatsauksessa yhdistyvät järjestelmällinen aineistonhakuprosessi, tutkimusten valikointi, lukeminen sekä kriittinen arviointi ja analysointi. Tavoitteena on löytää löydetyistä tutkimuksista sellaista tietoa, jota voidaan yhdistää uuden tiedon tuottamiseksi. Kirjallisuuskatsauksen myötä voidaan pyrkiä ilmaisemaan, mitä tutkitusta aiheesta jo tiedetään. Myös uusien tutkimuskysymysten, näkökulmien taikka lähestymistapojen tavoittelemisen voi olla kirjallisuuskatsauksen pohjimmainen tarkoitus. (Vilkkä 2023, 12)

Kirjallisuuskatsaukset voidaan jakaa neljään päätyyppiin, jotka ovat narratiivinen, integratiivinen ja systemaattinen kirjallisuuskatsaus sekä meta-analyysi (Vilkkä 2023, 17). Eri kirjallisuuskatsauksen tyypit soveltuvat käytettäväksi menetelmiksi erilaisissa tutkimuksissa. Narratiivisen kirjallisuuskatsaus soveltuu menetelmäksi sellaisiin tutkimuksiin, joissa tavoitteena on kuvailla tutkitua ilmiötä, löytää keskeisiä ilmiöön liittyviä tekijöitä sekä kuvailla näiden tekijöiden välisiä suhteita. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen keskeinen tavoite on muodostaa ymmärrettävä kokonaiskuva tietystä ilmiöstä sekä kuvailla ilmiötä katsauksen lukijalle johdonmukaisesti. (Vilkkä 2023, 19)

Integratiivinen kirjallisuuskatsaus on narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tapaan osittain kuvaileva katsaustyyppi. Integratiivinen katsaus soveltuu hyödynnettäväksi menetelmäksi sellaisiin kirjallisuuskatsauksiin, joissa käsitellään aihetta tai ilmiötä, josta on olemassa kattavasti aiempaa tutkimustietoa. Kyseistä kirjallisuuskatsaustyyppiä noudattava tutkimus voi pyrkiä esimerkiksi luomaan kriittisen ja syvällisen katsauksen tutkitusta aiheesta, sillä aineistoksi voi valikoitua sekä määrällisiä että laadullisia aineistoja. (Vilkkä 2023, 21)

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus poikkeaa narratiivisesta ja integratiivisesta tutkimusmenetelmästä, sillä se on menetelmänä järjestelmällisempi. Systemaattisessa katsauksessa tutkimuskysymys pysyy läpi tutkimuksen samana ja aineiston keräämisessä pyritään huomioimaan jo olemassa olevasta tiedosta ja tutkimuksesta laadukkaimmat alkuperäistutkimukset. Katsauksen päämääränä on pyrkiä saamaan kattava käsitys siitä, mitä ilmiöstä jo tiedetään ja mitä ilmiöstä tulisi vielä tutkia. (Vilkkä 2023, 24)

Meta-analyysillä tarkoitetaan systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa hyödynnettävää menetelmää, joka voi olla joko laadullista tai määrällistä. Sen tarkoituksena on koota olemassa olevista tutkimuksista saatuja tuloksia ja johtopäätöksiä ja muodostaa analyysiin perustuva käsitys aiheesta. (Vilkkä 2023, 26) Meta-analyysi voi soveltua tutkimusmenetelmänä hyvin esimerkiksi systemaattisen kirjallisuuskatsauksen rinnalla hyödynnettäväksi. Alla kuvio, joka kuvaa kirjallisuuskatsausta prosessina.

Kuva 2: Kirjallisuuskatsaus iteratiivisena prosessina (Laadittu lähteen Vilkkä 2023, sivun 35 kuvion 4. pohjalta.)

3.3 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus soveltuu tutkimusmenetelmäksi sellaiseen tutkimukseen, jonka tarkoituksena on ilmaista, mitä tutkittavasta aiheesta jo tiedetään taikka esimerkiksi tiivistää aiheesta olemassa olevaa tietoa uudeksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi (Vilkkä 2023, 19). Kyseessä on tutkimusmenetelmä, joka myös ikään kuin kuvailee tutkittavaa ilmiötä. Yksi

narratiivisen tutkimuksen tavoitteista on ymmärryksen lisääminen ja syventäminen tutkittavasta aiheesta (Vilkkä 2023, 19).

Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tutkimusprosessissa noudatetaan yleensä melko vapaata tiedonhakua. Aineistoa voidaan kerätä ilman tiukkoja kriteerejä. Pohjimmaisena tarkoituksena on luoda yleistyksiä aiheesta sekä toimia tutkimusmenetelmänä, joka mahdollistaa tutkijan ymmärryksen lisäämisen omien oivallusten sekä aineiston analysoinnin kautta. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus mahdollistaa tutkimuskysymysten aineistolähtöisen tarkastelun sekä vapaahkon tiedonhaun. Toisaalta se taas saattaa johtaa siihen, että aineistoksi valikoituu sattumanvaraisia tutkimuksia ja osa aiheesta tehdyistä merkittävistä tutkimuksista jää huomioimatta. (Vilkkä 2023, 19-20)

Kuten muillakin kirjallisuuskatsauksen menetelmillä myös narratiivisella kirjallisuuskatsauksella pyritään muodostamaan johtopäätöksiä aineistoanalyysiä tekemällä. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus voi soveltua hyvin esimerkiksi sellaisen tutkimuksen menetelmäksi, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on ajantasaistaa tutkimustietoa (Salminen A. 2011, 7). Narratiivinen kirjallisuuskatsaus sopii opinnäytetyöni tutkimusmenetelmäksi, sillä haluan opinnäytetyölläni tiivistää kentän ja tutkinnan välisestä yhteistyöstä tehtyjen aiempien tutkimusten tuloksia ja tietoja. Tällä tavalla pyrin luomaan kuvan yhteistyöstä, sen toimivuudesta ja kehityskohteista yleisellä tasolla sekä tarjoamaan pohjan jatkotutkimukselle yhteistyön kehittämiseksi tulevaisuudessa. Pääsääntöisesti kirjallisuuskatsauksissa kerätään aineistoksi vain vertaisarvioituja tutkimuksia, mutta narratiivisessa kirjallisuuskatsauksessa voidaan käyttää aineistona myös sellaisia tutkimuksia, joita ei ole vertaisarvioitu (Vilkkä 2023, 29).

3.4 Aineiston hankinnassa käytetyt kriteerit

Seuraavaksi esittelen opinnäytetyöni aineistonhankintaprosessia. Vaikka kyseessä on narratiivinen kirjallisuuskatsaus, joka mahdollistaa aineiston hankkimisen vapaita tiedonhakumenetelmiä käyttäen, aineiston hankinnassa on käytetty tiettyjä ennalta valittuja kriteerejä. Jotta tutkimuksen tuloksia voidaan pitää luotettavina ja tutkimusta toistettavana, aineisto tulee valita huolellisesti.

Jokaista kirjallisuuskatsauksen eri metodia yhdistää se, että aineiston hankinnassa tulee noudattaa tiettyä järjestelmällisyyttä. Kirjallisuuskatsausprosessi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen, joita ovat aineiston aihepiirin ja tutkimuskysymysten muotoilu sekä hakusuunnitelma, aineiston tunnistaminen, laadunarviointi, aineiston analysointi ja johtopäätösten tekeminen sekä katsauksen kirjoittaminen ja julkaiseminen. Aineiston hankinnassa tulee käyttää esimerkiksi ennalta valittuja sisäänotto- ja poissulkukriteereitä. (Vilkkä 2023, 33)

Aloittaessani opinnäyteprosessia päätin, että haluan työstäni julkisen. Lisäksi halusin toteuttaa työni ilman kustannuksia. Pohtiessani aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteereitä, päädyin seuraavanlaiseen lopputulokseen.

Taulukko 1. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Aineisto on julkinen	Aineisto ei ole julkinen
Aineisto on saatavilla ilmaisena	Aineisto on saatavilla vain maksullisena
Aineisto vastaa tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksen tavoitteisiin	Aineisto ei vastaa tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksen tavoitteisiin
Aineisto on suomen- tai englanninkielinen	Aineisto on muun kuin suomen- tai englanninkielinen
Aineisto on julkaistu vuonna 2010 tai sen jälkeen	Aineisto on julkaistu ennen vuotta 2010

Ensimmäisessä kirjallisuuskatsausprosessin vaiheessa tulee määritellä sisäänotto- ja poissulkukriteerien sekä tutkimuskysymysten lisäksi aineiston hankinnassa käytettävät hakusanat ja tietokannat, joista aineistoja tullaan etsimään (Vilka 2023, 33). Opinnäytetyöni alkuvaiheessa olen perehtynyt valitsemaani aiheeseen selaamalla aineistoja laajasti eri tietokannoista. Tämän myötä olen saanut käsityksen opinnäytetyöni aihepiiristä ja aiemmista tutkimuksista. Olen valinnut kiinnostavia ja opinnäytetyöni aihepiiriin liittyviä aineistoja erilliseen tiedostoon ja muodostanut niiden myötä tutkimuskysymykset sekä laatinut suunnitelman lopullisten opinnäytetyössä käytettävien aineistojen valintaan.

Opinnäytetyöni aineistoja olen etsinyt seuraavista tietokannoista: Polamk kirjaston tietokannat, Etsivä+, LucFinna (e-aineistot), Theseus, Google Scholar, Lapin korkeakoulukirjaston tietokannat sekä sisäministeriön julkaisut. Hakutermeinä olen käyttänyt aineistoja etsiessä seuraavia hakutermejä ja niiden yhdistelmiä: valvonta- ja hälytyssektorin ja rikostutkinnan välinen yhteistyö, kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö, poliisin operatiivinen päivittäistoiminta, yhteistyö, rikostutkinta sekä yhteistyön kehittäminen. Hakuja tehdessä olen hyödyntänyt niin kutsuttua Boolean-

logiikkaa, jossa hakutermien lisäksi hauissa käytetään sanoja AND, OR tai NOT (Vilka 2023, 45-48). Käyttämässäni hakutermyhdistelmissä olen hyödyntänyt vain AND-sanaa.

Taulukko 2: Aineiston hakusuunnitelma (Laadittu lähteen: Vilka 2023, sivun 58 taulukon 5. pohjalta.)

Tutkimuskysymykset	Mitkä ovat kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön yleisiä haasteita? Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?
Hakutermit	valvonta- ja hälytyssektori, rikostutkinta, yhteistyö, poliisin operatiivinen päivittäistö, poliisiorganisaatio, rikostorjunta, kehittäminen
Tietokannat	Polamk Finna, LucFinna, Ellibs (e-aineistot), Google Scholar, Sisäministeriön julkaisut
Sisäänottokriteerit	Julkinen lähde, ilmaisena saatavilla, vastaa tutkimuskysymyksiin, suomenkielinen tai englanninkielinen, julkaistu 2010-luvun jälkeen
Poissulkukriteerit	Ei julkinen lähde, vain maksullisena saatavilla, ei vastaa tutkimuskysymyksiin, muun kuin suomen- tai englanninkielinen, julkaistu ennen vuotta 2010
Käytetyt hakutermyhdistelmät	valvonta- ja hälytyssektorin ja rikostutkinnan välinen yhteistyö, poliisi AND yhteistyö, valvonta- ja hälytyssektori AND rikostorjunta, poliisi AND yhteistyö AND kehittäminen

3.5 Opinnäytetyön aineisto

Opinnäytetyössä käytetty aineisto koostuu hakusuunnitelman mukaisten hakujen myötä löydetystä aineistosta. Hakujen tekemisessä hakutuloksia on rajattu julkaisu vuosien (2010-2024) sekä kielen (suomi tai englanti) osalta. Näin suoritettujen hakujen myötä aineistoksi on valikoitunut seitsemän eri aineistoa. Tämän lisäksi osa aineistoista on löytynyt ns.lumipallotekniikkaa hyödyntämällä eli jo aineistoksi valikoitujen aineistojen lähdeluetteloita läpi käymällä ja aiheeseen sopivia lähteitä etsimällä. Näiden aineistojen lisäksi opinnäytetyön teoriaosuudessa on käytetty lähdeluetteloon merkittyjä aineistoja. Näitä teoriaosuudessa käytettyjä aineistoja ei ole laskettu mukaan analyysiosion aineistoihin.

Taulukko 3: Opinnäytetyössä käytetty aineisto. (Analyysiosion aineisto, teoriaosuuden aineistot ei tässä listauksessa.)

Aineisto	Julkaisu vuosi ja julkaisu paikka	Tekijä
A1: Valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välinen yhteistyö Jyväskylän poliisiasemalla: Miten sektoreiden yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää?	Polamk, AMK-opinnäytteet, 2018	Katajainen Henna & Kukkola Topias
A2: Kentän ja tutkinnan yhteistoiminnan kehittäminen Satakunnan poliisilaitoksella	Polamk, poliisipäällystötutkinnon A-osan opinnäytetyö, 2012	Uusitalo Jouni
A3: Sektorien välinen yhteistyö Hämeenlinnan poliisiasemalla – kyselytutkimus	Polamk, opinnäytteet, 2018	Lainpelto Matti
A4: Selvitys poliisin määrärahojen käytöstä ja	Sisäministeriö, 2022	Sisäministeriö

määrärahojen riittävyyteen liittyvistä tekijöistä		
A5: Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehtoista – takaisin ihmisten pariin	Sisäministeriö, 2023	Sisäministeriö
A6: Rikostutinnan prosessit ja kehittämissaasteet johtamisen näkökulmasta – Case Tampereen pääpoliisiasema, Pro Gradu	Tampereen yliopisto – Johtamiskorkeakoulu, 2015	Nuortama Juha
A7: Poliisitehtävien hoito Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella: haastattelututkimus prosessien liitännäpinnalla toteutuvasta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä	Polamk, Poliisipäällystötutkimon A-osan opinnäytetyö, 2011	Kangaskoski Petri

3.6 Aineistojen analyysi

Opinnäytetyöni aihepiiristä on tehty Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöitä. Aineiston keruussa käyttämiäni hakukriteerit täyttäviä opinnäytetöitä löytyi yhteensä kaksi amk-tutkinnon opinnäytetyötä sekä kaksi poliisipäällystötutkinnon opinnäytetyötä. Lisäksi löytyi kolme muuta tutkimuskysymyksiin lisäarvoa antavaa ja hakukriteerit täyttävää aineistoa:

Aineisto 1 = A1: Valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutinnan välinen yhteistyö Jyväskylän poliisiasemalla: Miten sektoreiden yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää? (Katajainen Henna & Kukkola Topias, 2018)

Aineisto 2 = A2: Kentän ja tutkinnon yhteistoiminnan kehittäminen Satakunnan poliisilaitoksella. (Uusitalo Jouni, poliisipäällystötutkiminto 16 A-osan opinnäytetyö, 2012)

Aineisto 3 = A3: Sektorien välinen yhteistyö Hämeenlinnan poliisiasemalla – kyselytutkimus. (Lainpelto Matti, 2018)

Aineisto 4 = A4: Selvitys poliisin määrärahojen käytöstä ja määrärahojen riittävyyteen vaikuttavista tekijöistä. (Sisäministeriö, 2022)

Aineisto 5 = A5: Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehdoista – takaisin ihmisten parin. (Sisäministeriö, 2023)

Aineisto 6 = A6: Rikostutkinnan prosessit ja kehittämishaasteet johtamisen näkökulmasta Case Tampereen pääpoliisiasema. (Juha Nuortama, 2015).

Aineisto 7 = A7: Poliisitehtävien hoito Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella: haastattelututkimus prosessien liitännäpinnalla toteutuvasta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. (Kangaskoski Petri, 2011)

Koska opinnäytetyöni tarkoituksena on koota aiempaa tutkimustietoa aiheesta ja muodostaa yleiskatsaus kentän ja tutkinnan välisestä yhteistyöstä, aiemmin toteutettujen opinnäytetöiden tutkimustuloksia on analysoitu keskeisinä lähteinä. Lisäksi aineistona on käytetty lähteitä, jotka ovat täyttäneet hakukriteerit ja joista on saatu lisää näkökulmia aiheeseen. Opinnäytetyöni analyysiosio koostuu seitsemän eri aineiston analysoinnista. Aineistot on analysoitu käymällä aineistoja läpi neljän eri tutkimuskysymyksen avulla ja taulukoimalla saadut vastaukset. Analyysin jälkeen tutkimustuloksia on käsitelty tutkimuksessa esiin nousseiden keskeisimpien teemojen kautta. Analyysiosiossa aineistot on analysoitu seuraavien kysymysten avulla:

- Mistä yhteistyö muodostuu?
- Mikä yhteistyössä toimii?
- Mikä yhteistyössä ei toimi?
- Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?

4 Tutkimustulos

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä ovat rikostutkinnan ja kentän välisen yhteistyön yleisiä haasteita ja miten yhteistyötä voitaisiin kehittää. Yhteenvetona tutkimustuloksesta voidaan todeta, että kentän ja tutkinnan väliseen yhteistyöhön vaikuttaa keskeisesti tiedonkulkuun, koulutukseen ja ammattitaitoon, tilaratkaisuihin, johtamiseen sekä henkilökiertoihin liittyvät asiat. Näissä yhteistyöhön vaikuttavissa asioissa ilmenevät haasteet ja ongelmat heijastuvat suoraan kentän ja tutkinnan väliseen yhteistyöhön ja heikentävät yhteistyötä. Tutkimustuloksen perusteella kentän ja tutkinnan välistä yhteistyötä voidaan kehittää muun muassa muuttamalla poliisilaitosten tilaratkaisuja vuorovaikutusystävällisemmiksi, edistämällä tiedonkulkua erilaisin keinoin, panostamalla koulutukseen ja ammattitaidon ylläpitämiseen sekä kiinnittämällä huomiota johtamiskäytäntöihin, poliisilaitosten toimintakulttuureihin sekä henkilökiertoihin.

Tässä luvussa tutkimustuloksia käydään läpi esittelemällä jokaisesta aineistosta saatuja tutkimustuloksia. Kuten aineistojen analyysivaiheessa myös tutkimustulosten tekemisessä on hyödynnetty taulukointia kokonaisuuden selkiyttämiseksi. Jokaisesta aineistosta saadut tutkimustulokset on taulukoitu.

Taulukko 4: Tutkimustuloksia aineistosta 1.

Aineisto	Valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välinen yhteistyö Jyväskylän poliisiasemalla: Miten sektoreiden yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää? (Katajainen Henna & Kukkola Topias, 2018)
Mikä yhteistyössä toimii?	aamupalaverit, yhteisoperaatiot, tunnistusneukkarit, tiedustelu-yhdysmiesverkosto, 37-tehtävien hoitaminen
Mikä yhteistyössä ei toimi?	yhteistyö ei ole organisoitua, tavoitteellista eikä suunnitelmallista yhteistyö toimii vain yksittäisten henkilöiden ja ryhmien välillä kommunikointi, ei avointa keskustelukulttuuria kentän ja tutkinnan välillä ”kuilua” (kentällä ja tutkinnalla toisistaan erilliset työtilat ja omat kahviot) ote työhön on passiivista (ei kiinnostusta toisen työtä kohtaan) ja toimintakulttuurit eivät ole yhteistyötä edistäviä johtaminen

	<p>tehtäväkiertoille ei ole halukkaita</p> <p>koulutus on puutteellista</p>
Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?	<p>henkilökiertoilla (uusille työntekijöille pakolliset henkilökierrat ja työntekijöiden kannustaminen henkilökiertoille)</p> <p>lisäämällä yhteisiä koulutuksia (tutkinnan koulutukset kentälle ja kentän koulutukset tutkinnalle keskeisimmistä asioista)</p> <p>yhteisillä tapahtumilla ja palavereilla</p> <p>verkostoitumisen kautta</p> <p>lisäämällä koulutusta</p> <p>antamalla palkankorotusta niille, joilla on osaamista sekä kentän että tutkinnan puolelta</p>
Mistä yhteistyö muodostuu?	<p>johtamisesta, vuorovaikutuksesta, yhteisistä tavoitteita ja suunnitelmallisuudesta, toisen työn tuntemisesta, aktiivisuudesta, tuttuudesta työkavereiden välillä</p>

Aineiston 1 perusteella yhteistyössä koetaan toimivaksi palavereiden osalta aamupalaverikäytännöt, 37-tehtävien (kuollut henkilö) hoitaminen sekä tietyt yksittäiset päivittäiset toiminnot. Sen sijaan aineiston 1 perusteella yhteistyötä haasta se, että yhteistyö ei ole organisoitua, suunnitelmallista eikä tavoitteellista. Tämän myötä yhteistyö koetaan toimivan vain sellaisten yksittäisten henkilöiden ja ryhmien välillä, jotka ovat tuttuja keskenään ja aktiivisia työssään. Aineiston 1 perusteella kentän ja tutkinnan välillä koetaan olevan kuilua, joka vähentää tutkinnan ja kentän välistä vuorovaikutusta. Myös koulutuksen puutteella, henkilökiertojen vähäisellä määrällä, johtamisella sekä passiivisella suhtautumisella toisen työtä koetaan olevan merkitystä kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön toimimattomuudelle.

Kehitysideoina yhteistyön parantamiseksi aineistossa 1 mainitaan yhteisten koulutusten järjestäminen sellaisella periaatteella, että kenttä kouluttaa tutkintaa ja tutkinta kouluttaa kenttää työnkuvien kannalta keskeisistä asioista. Lisäksi erilaisten yhteisten tapahtumien järjestäminen ja pakollisten henkilökiertojen ottaminen käyttöön mainitaan kehitysehdotuksina.

Taulukko 5: Tutkimustuloksia aineistosta 2.

Aineisto	Kentän ja tutkinnan yhteistoiminnan kehittäminen Satakunnan poliisilaitoksella. (Uusitalo Jouni, poliisipäällystötutkinto 16 A-osan opinnäytetyö, 2012)
Mikä yhteistyössä toimii?	ikä rakenne on nuorentunut ja yhteistyö tämän myötä lisääntynyt yhteistyön kannalta hyvä, että kentällä ja tutkinnalla on yhteisiä tavoitteita tehtäväkierrot yhteistyö isommissa yhteisissä operaatioissa
Mikä yhteistyössä ei toimi?	keskitytään toisten töiden järjestämiseen ja ajetaan omia tulostavoitteita toisen sektorin resursseja hyödyntämällä ajetaan itsekkäästi omien ryhmien asioita ryhmänjohtajien toimesta päällystössä huonot henkilöstösuhteet ja tämän myötä yhteistyö ei toimi taloudelliset edut haastavat yhteistyötä työmäärät jakaantuvat epätasaisesti avunsaanti sektoreiden välillä hiertää esimiehiltä ei saada tukea eikä esimerkkiä yhteistyölle
Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?	kehittämällä yhteispalavereita (operatiiviset päivittäispalaverit) yhteispartioinneilla perehdyttämällä toisen sektorin työhön yhteisillä koulutuksilla kehittämällä tiedonkulkua

	<p>lisäämällä henkilökiertoja</p> <p>yhteisillä projekteilla ja hankkeilla</p> <p>lisäämällä vuorovaikutusta ja kiinnittämällä huomiota avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen kommunikoinnissa</p> <p>kunnioittamalla ja arvostamalla toisen työtä</p> <p>työtiloilla, jotka mahdollistavat luonnolliset kontaktit ja tapaamiset</p> <p>parantamalla henkilösuhteita</p> <p>tasaamalla työmäärää kentän ja tutkinnan välillä</p> <p>järjestämällä omat työt toisten töiden järjestelemisen sijaan</p> <p>analysoimalla organisaatorakennetta (vahvuudet + heikkoudet) ja sijoittamalla henkilöstöä ”oikeisiin” paikkoihin</p> <p>yhteisöllisyyden kautta</p> <p>antamalla palautetta</p> <p>joustavalla asenteella</p> <p>pysymällä sovituisissa toimintatavoissa</p> <p>ottamalla yhteiset tulostavoitteet käyttöön</p> <p>määrittelemällä työjärjestyksiin ja henkilökohtaisiin toimenkuviin velvollisuus auttaa muita yli sektorirajojen</p> <p>poistamalla sektorijaot</p>
Mistä yhteistyö muodostuu?	tiedonkulusta, palavereista, vuorovaikutuksesta, johtamisesta, yhteisistä tavoitteista ja suunnitelmallisuudesta sekä tietojohtoisesta poliisitoiminnasta

Aineiston 2 perusteella yhteistyö kentän ja tutkinnan välillä on lisääntynyt ikärakenteen nuorentua sekä kentän ja tutkinnan yhteisten tavoitteiden myötä. Kuten aineistossa 1 myös aineistossa 2 mainitaan yhteisten operaatioiden lisäävän yhteistyötä sekä henkilökiertojen olevan oleellinen osa toimivaa yhteistyötä.

Aineiston 2 perusteella kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö ei toimi, sillä koetaan että ryhmät ajavat omia tulostavoitteitaan toisten ryhmien ja sektoreiden resursseja hyödyntämällä. Lisäksi

huonojen henkilöstösuhteiden (erityisesti muun henkilöstön ja päällystön välillä) koetaan heikentävän yhteistyötä. Aineistossa 2 myös työmäärien epätasainen jakautuminen, avunsaannin ”hierittäminen”, taloudellisten etujen vaikutus sekä esimiesten tuen puute mainitaan yhteistyötä haastavina tekijöinä.

Sen sijaan aineiston 2 perusteella yhteistyötä voitaisiin kehittää panostamalla päivittäisiin yhteis-palavereihin, järjestämällä yhteisiä koulutuksia ja projekteja kentälle ja tutkinnalle, kehittämällä tiedonkulkua ja vuorovaikutusta sekä lisäämällä henkilökiertoja. Aineiston 2 perusteella myös työ- ja toimitilaratkaisuilla voitaisiin edistää yhteistyötä järjestämällä kentälle ja tutkinnalle työtilat, jotka mahdollistavat luonnolliset kontaktit ja tapaamiset kentän ja tutkinnan välillä. Lisäksi aineistossa 2 mainitaan yhteistyötä edistävinä tekijöinä sektorijaon poistaminen, auttamisvelvollisuuden lisääminen henkilökohtaisiin työnkuviin sekä yhteisten tulostavoitteiden käyttöönotto.

Taulukko 6: Tutkimustuloksia aineistosta 3.

Aineisto	Sektorien välinen yhteistyö Hämeenlinnan poliisiasemalla – kyselytutkimus. (Lainpelto Matti, 2018)
Mikä yhteistyössä toimii?	Tilanteet ja toiminnot, joissa tehdään konkreettista yhteistyötä
Mikä yhteistyössä ei toimi?	tiedonkulku, palautteen antaminen
Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?	lisäämällä ymmärrystä toisen työstä tutkinnan ja kentän yhteispalavereilla ottamalla yhteiset viestintäkanavat ja ryhmät käyttöön, joissa voidaan siirtää tietoa lisäämällä yhteisiä koulutuksia, joissa voidaan jakaa tietoa muutamalla henkilökiertot pakollisiksi

	järjestämällä tutkinnan ja kentän työtilat lähelle toisiaan
Mistä yhteistyö muodostuu?	tiedonkulusta, palavereista, vuorovaikutuksesta sekä palautekulttuurista

Aineiston 3 perusteella kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö on vähäistä. Käytännön tasolla yhteistyön koetaan toteutuvan vain konkreettisena yhteistyönä esimerkiksi poliisitehtävien hoitamisessa. Keskeisiksi yhteistyötä haastaviksi tekijöiksi aineiston 3 perusteella koetaan tiedonkulkuun liittyvät asiat, kuten avoimen vuorovaikutuksen puuttuminen. Yhteistyön kehittämissuhteissa aineistossa 3 mainitaan tiedonkulun parantaminen yhteisten viestintäkanavien ja koulutusten avulla, henkilökiertojen muuttaminen pakollisiksi sekä työtilojen järjestäminen aiempaa vuorovaikutusystävällisemmäksi (kentän ja tutkinnan työtilat lähelle toisiaan).

Taulukko 7: Tutkimustuloksia aineistoista 4 ja 5.

Aineisto	A4: Selvitys poliisin määrärahojen käytöstä ja määrärahojen riittävyyteen vaikuttavista tekijöistä. (Sisäministeriö, 2022) A5: Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämismahdollisuuksista – takaisin ihmisten parin. (Sisäministeriö, 2023)
Mikä yhteistyössä toimii?	yleispoliisi-, kombipoliisi- sekä monialainenpoliisitoiminta yhteistyötä edistää se, että kenttä ja tutkinta tekevät molemmat sekä kentän että tutkinnan töitä
Mikä yhteistyössä ei toimi?	monialaiset-, yleispoliisit sekä kombipoliisitoiminnot ei ole vielä käytössä kaikilla poliisilaitoksilla
Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?	Monialaiset toimintaryhmät käyttöön myös niillä laitoksilla, joissa tällaisia ryhmiä ei vielä ole

	lisäämällä toimintaa, jossa kenttäpartiot suorittavat aiempaa aktiivisemmin tutkinnan toimenpiteitä (esimerkiksi massarikosten tutkinta sekä epäiltyjen tunnistaminen)
Mistä yhteistyö muodostuu?	yhteisistä tavoitteista, toimintojen yhdistämisestä, toisten työn ymmärtämisestä, monipuolisesta ammattitaidosta, koulutuksesta sekä tiedonkulusta

Aineistot 4 ja 5 antavat lisäarvoa tutkimukseen, vaikka kyseessä ei ole varsinaiset kentän ja rikostutkinnan väliseen yhteistyöhön keskittyvät tutkimusaineistot. Aineistossa 4 mainitaan kentän ja tutkinnan väliseen yhteistyöhön liittyen muutamia tekijöitä, joiden nähdään edistävän yhteistyötä. Aineistossa 4 nostetaan esiin yleispoliisi, kombipoliisi sekä monialainen poliisitoiminta. Nämä edellä mainitut poliisitoiminnan termit viittaavat kaikki poliisityöhön, jossa hoidetaan sekä kentän että tutkinnan tehtäviä. Aineiston 4 perusteella yleispoliisi, kombipoliisi sekä monialainen poliisitoiminta voivat parhaimmillaan edistää yhteistyötä, sillä näissä poliisitoiminnan malleissa yksittäinen poliisi osallistuu sekä kentän että tutkinnan töihin. Aineistossa 4 mainitaan yhteistyötä edistävänä tekijänä se, että kenttä ja tutkinta tekevät molemmat sekä kentän että tutkinnan töitä. Aineiston 5 perusteella yhteistyötä voitaisiin niin ikään kehittää tutkinnan ja kentän työtä yhdistämällä sillä tavoin, että kenttä suorittaisi aktiivisesti tutkinnantoimenpiteitä kuten massarikosten tutkintaa ja epäiltyjen tekijöiden tunnistamisia.

Taulukko 8: Tutkimustuloksia aineistosta 6.

Aineisto	Rikostutkinnan prosessit ja kehittämishaasteet johtamisen näkökulmasta Case Tampereen pääpoliisiasema. (Juha Nuortama, 2015).
Mikä yhteistyössä toimii?	yhteistyö on kehittynyt ajan kuluessa kiinniottojen ja kotietsintöjen osalta yhteistyö toimii virka-ajan ulkopuolella kenttä hoitaa tutkintatoimenpiteitä (alkutoimet)

Mikä yhteistyössä ei toimi?	vähäiset resurssit haastavat yhteistyötä toisen sektorin työnkuvaa ei ymmärretä ja sen vuoksi yhteistyö ei toimi tiedonkulku
Mistä yhteistyö muodostuu?	tiedonkulusta, toisen sektorin auttamisesta sekä siitä, että ollaan valmiita tekemään myös tehtäviä, jotka eivät varsinaisesti kuulu omaan tehtävänkuvaan

Aineiston 6 mukaan kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö on kehittynyt ajan kuluessa. Aineistossa mainitaan, että yhteistyö toimii pääosin muun muassa kiinniottojen ja kotietsintöjen osalta sekä siltä osin, että kenttä hoitaa virka-ajan ulkopuolella tiettyjä tutkinnan toimenpiteitä (alkutoimet). Sen sijaan yhteistyötä haastavina tekijöinä aineistossa 6 mainitaan poliisin vähäiset resurssit, ymmärtämättömyys eri toiminnoista ja tehtävistä sekä puutteellinen tiedonkulku.

Taulukko 9: Tutkimustuloksia aineistosta 7.

Aineisto	Poliisitehtävien hoito Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella: haastattelututkimus prosessien liitännäpinnalla toteutuvasta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. (Kangaskoski Petri, 2011)
Mikä yhteistyössä toimii?	Yhteistyö on kehittynyt ajan kuluessa operatiiviset palaverit, vuoroesiimiestoiminta sekä arkisin että viikonloppuisin sekä toimiva kenttäjohtojärjestelmä edistävät yhteistyötä

<p>Mikä yhteistyössä ei toimi?</p>	<p>kentän ja tutkinnan työvuorot alkavat eri aikaan ja se haastaa yhteistyötä</p> <p>tilaratkaisut vähentävät yhteistyötä, sillä tiedonkulu ja kasvokkain tapahtuva vuorovaikutus vähenee kentän ja tutkinnan toimiessa erillään</p> <p>vuorovaikutusta kentän ja tutkinnan välillä tapahtuu lähinnä viestintäkanavien kautta</p>
<p>Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää?</p>	<p>kehittämällä aamupalaverikäytäntöjä (kaikkien osallistuttava palaveriin ja huolehdittava osaltaan siitä, että kattava tilannekuva saadaan muodostettua myös tutkinnan osalta)</p> <p>henkilökierroilla</p> <p>ottamalla käyttöön partiotoiminta, jossa toinen partion jäsen on tutkinnasta ja toinen kentältä</p>
<p>Mistä yhteistyö muodostuu?</p>	<p>vuorovaikutuksesta, tiedonkulusta, yhteistoiminnasta</p>

Aineistona 7 on tutkimus, joka on toteutettu vuonna 2011. Vaikka kyseessä on muihin tässä opinnäytetyössä käytettyihin aineistoihin verrattuna hieman vanhempi tutkimus, on aineistossa yhtäläisyyksiä muihin aineistoihin verrattuna. Aineiston 7 mukaan yhteistyö on kehittynyt ajan kuluessa. Erityisesti operatiiviset palaverit, tutkinnan vuoroestimoiminta sekä toimiva kenttäjoh-tojärjestelmä ovat edistäneet yhteistyön kehittymistä.

Aineiston 7 mukaan se, että kenttätöitä tekevien ja rikostutkinnassa työskentelevien työvuorot alkavat eri aikaan, haastaa yhteistyötä erityisesti tiedonvaihtumisen osalta. Lisäksi tilaratkaisulla on aineiston mukaan negatiivista vaikutusta tiedonkululle, silloin kun tilaratkaisut vähentävät fyysisiä kontakteja ja kentän ja tutkinnan välinen viestintä tapahtuu lähinnä viestivälineiden kautta. Aineistossa 7 mainitaan yhteistyötä haastavana tekijänä myös se, että työntekijät eivät ole tuttuja keskenään ja virka-ajan ulkopuolella tutkintaa ei ole aina saatavilla.

Yhteistyön kehittämissuhteiksi aineistossa 7 mainitaan useita eri asioita. Aamupalaverikäytäntöjen kehittäminen sekä henkilökierrot mainitaan yhteistyön kehittämissuhteiksi.

Henkilökierrot lisäävät aineiston mukaan ammattiosaamista, toisen ammattiosaamisen arvostamista, tiedonkulkua, työmotivaatiota sekä henkilöstön keskinäistä kanssakäymistä.

Yhtenä yhteistyötä edistävänä ratkaisuna aineistossa 7 mainitaan siviilipartiotoiminnan ottaminen käyttöön, sillä toimintaperiaatteella, että työvuoroihin otettaisiin painopisteaikoina partioida yksi partio, jossa molemmat poliisit ovat rikostutkijoita tai toinen poliisi on rikostorjunnan puolella työskentelevä ja toinen kenttäpoliisi. Tällaisella partiotoiminnalla uskotaan olevan aineiston perusteella positiivista vaikutusta henkilöstön työmotivaatioon, tiedonkulkuun, työyhteisön yhteisöllisyyteen sekä yksittäisten poliisien ammattitaitoon.

5 Johtopäätökset

Tässä luvussa käyn läpi tutkimustuloksia keskeisimpien teemojen kautta. Keskeisimmiksi teemoiksi osoittautui tiedonkulku, johtaminen, koulutus ja ammattitaito sekä henkilökierro. Teemat olen jakanut alaluvuiksi.

5.1 Tiedonkulku

Tutkimuksen perusteella tiedonkulussa poliisilaitoksilla on paikoitellen haasteita. Kentän ja rikostutkinnan välisen yhteistyön toimivuuden kannalta tiedonkulku on tärkeää. Tiedonkulkuun liittyy vahvasti palaverikäytännöt, palautekulttuuri, henkilöstösuhteet sekä laitoksen ratkaisut toimitilojen ja viestintäkanavien suhteen. Tutkimuksen perusteella tiedonkulussa kentän ja rikostutkinnan välillä on haasteita ja tämän myötä yhteistyö ei kaikilta osin ole toimivaa. Tiedonkulkua haastaa se, että kenttä ja tutkinta toimivat usein eri kerroksissa, yhteisiä kahvioita ei ole ja avoin keskustelukulttuuri puuttuu. Myös henkilöstön passiivisuus sekä se, etteivät samalla laitoksella työskentelevät työntekijät ole tuttuja keskenään haastaa yhteistyötä. Joissakin tapauksissa yhteistyö toimii vain tiettyjen henkilöiden ja ryhmien välillä.

Yhtenä merkittävänä haasteena tiedonkululle on avoimen keskustelukulttuurin puuttuminen sekä se, että kentän ja tutkinnan välillä koetaan olevan ”kuilua” hidastamassa yhteistyön toteutumista (A1). Käytännön tasolla tämä näkyy niin, että kenttä ja tutkinta toimivat erillään toisistaan eikä heidän välilleen muodostu vuorovaikutusta riittävästi. Viestintäkanavien (esim. sähköposti, skype) kautta saatetaan olla vuorovaikutuksessa, mutta avoin keskustelu ja palautekulttuuri on puutteellista. Viestintäkanavien kautta käydyt keskustelut jäävät kasvottomiksi ja täten myös henkilöstön tutustuminen keskenään ei tapahdu yhtä tehokkaasti kuin kasvokkain käydyissä keskusteluissa.

Palaverikäytännöt ovat tutkimuksen perusteella osittain toimivia. Tietoa on valtavat määrät ja siitä tulisi osata etsiä olennainen tieto ja jakaa se eteenpäin tiivistettynä. Palaverin vetäjillä on tässä olennainen rooli. Yhteistyön kannalta palaverikäytäntöjä voisi kehittää operatiivisempaan suuntaan ja kiinnittää huomiota siihen, että palavereihin osallistutaan aktiivisesti. Kentän ja tutkinnan yhteiset palaverit edistävät tiedon siirtymistä, edistävät henkilöstön tutustumista keskenään sekä auttavat yhtenäistämään kentän ja tutkinnan työtä. Se että palaverin vetovastuu vaihtelee, on eduksi palaverikäytännöille.

Konkreettisten operatiivisten yhteistyötä vaativien tilanteiden, etsintöjen, kiinniottojen sekä 37-tehtävien (kuollut henkilö) hoitamisen osalta kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö koetaan pääosin toimivaksi (A4, A1, A6). Näiden tehtävien hoitamisessa vaaditaan sekä kentän että tutkinnan työpanosta, jotta tehtävät saadaan hoidettua loppuun asti. Näissä yhteistyötä vaativissa tehtävissä yhteistyön toimivuus tulee myös mitattua.

5.2 Johtaminen

Tutkimuksen mukaan kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön kannalta johtamisella on suurta merkitystä. Jotta yhteistyö voi toimia, sen tulee olla organisoitua, tavoitteellista sekä suunnitelmallista. Mikäli kentän ja tutkinnan työn tavoitteet poikkeavat toisistaan ei yhteistyö ole toimivaa (A1). Kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö perustuu osittain yksittäisten työntekijöiden ja ryhmien aktiivisuuteen. Aktiivinen ryhmä tarvitsee toimiakseen aktiivisen ja motivoituneen johtajan, joka näyttää esimerkkiä alaisilleen. Myös itsensä johtaminen on tärkeää työn ja yhteistyötaitojen kannalta.

Yhteistyön kannalta passiivinen ote yhteistyötä kohtaan sekä ongelmat toimintakulttuureissa ovat myös merkittäviä puutteita. Käytännössä passivoitumisella tarkoitetaan sitä, että työntekijät passivoituvat omille työpisteilleen oman työnsä pariin, eivätkä ole kiinnostuneita siitä, mitä ympärillä tapahtuu. Tämän saattaa johtaa siihen, että kenttä ja tutkinta tekevät päällekkäistä turhaa työtä, eikä yhteistyö kentän ja tutkinnan välillä pääse kunnolla toteutumaan.

Jotta yhteistyötä voitaisiin kehittää, kentän ja tutkinnan välistä yhteistyötä täytyy tarkastella myös johtamisen kautta. Johtamisella voidaan pyrkiä muokkaamaan toimintakulttuureja ja -malleja sekä ottaa käyttöön uusia toimintamalleja, jotka mahdollisesti edistävät yhteistyötä. Toisaalta esimiestyöllä voidaan pyrkiä lisäämään myönteisyyttä yhteistyöstä sekä näyttää esimerkkiä alaisille siitä, kuinka yhteistyötä tehdään.

Tutkinnalla ja kentällä on omat tulos- ja kehitystavoitteensa. Yhteisten tavoitteiden ja kehityskohdeiden myötä kentän ja tutkinnan välinen yhteistyö voisi olla toimivampaa. Johtamisella on mahdollista vaikuttaa siihen, että vaikka kenttä ja tutkinta toimivat osittain toisistaan erillään, myös yhteisistä tavoitteista ja kehittämiskohteista sovitaan ja tietoa ryhmänjohtajien ja sektorinjohtajien välillä vaihdetaan aktiivisesti. Ongelmakohtien löytäminen vaatii toiminnan analysointia. Vaikka sekä kentän että tutkinnan puolelta tulevien tulostavoitteiden edistäminen on tärkeää, olisi hyvä pohtia myös yhteistyön kehittämistavoitteita ja edistää niiden toteutumista omien tulostavoitteiden rinnalla.

5.3 Koulutus ja ammattitaito

Tutkimuksen perusteella kentän ja tutkinnan välistä yhteistyötä haastaa osaltaan se, että kenttä ja tutkinta toimivat pitkälti erillään eikä toisen työnkuva tule kunnolla tutuksi. Tämä on omiaan lisäämään ymmärtämättömyyttä sekä epäarvostavaa suhtautumista toisen työtä kohtaan. Ammattitaidon lisäämisen ja ylläpitämisen kannalta on tärkeää, että sekä kenttä että tutkinta tuntevat toistensa työnkuvan ja arvostavat myös toisen tekemää työtä erilaisesta työnkuvasta riippumatta. Ymmärrys ja arvostus toisen työtä kohtaan pysyy paremmin yllä yhteisten koulutusten sekä muun yhteistoiminnan myötä. Yhteiskoulutuksissa ideana on, että kenttä kouluttaa tutkintaa ja tutkinta kenttää.

Monipuolinen ammattitaito edistää työstä selviytymistä ja työssä menestymistä. Kenttätö ja rikostutkinta ovat poliisin päivittäistoiminnan perustehtäviä. Myös kenttäpoliisin tulisi osata suorittaa tietyt tutkinnan toimenpiteet ja vastaavasti tutkinnassa työskentelevän tulisi hallita tietyt kenttäpoliisin perustoimenpiteet. Kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön kannalta oleellista on myös se, että sekä kentällä että tutkinnassa ollaan valmiita hoitamaan myös sellaisia työtehtäviä, jotka

eivät varsinaisesti kuulu omaan tehtäväkuvaan. Myös palautteen antaminen ja vastaanottaminen sekä hyvin hoidetusta työstä että kehittämistarpeista on yhteistyön kannalta tärkeää.

5.4 Henkilökierto

Henkilökiertoja lisäämällä voidaan edesauttaa toisen työnkuvan ymmärtämistä, tuttuutta työka- vereiden välillä sekä ammattitaidon ylläpitämistä. Usein tutkinta ja kenttä toimivat erillään toisis- taan, mikä johtaa helposti tilanteeseen, jossa kentän ja tutkinnan välinen vuorovaikutus on vä- häistä. Tutkinnan työnkuvan ymmärtäminen sekä kokemus tutkintatyöstä ovat kuitenkin eduksi kenttätöitä tekeväille.

Sekä rikostutkijat että kenttäpoliisit ovat saaneet saman poliisin peruskoulutuksen, mikä tarkoit- taa sitä, että sekä rikostutkinnasta että kentältä on mahdollista käydä työkierrolla. Ammattitaidon ylläpitämisen kannalta olisi hyvä, että sekä kentällä työskentelevät että rikostutkijat kävisivät aika-ajoin työskentelemässä myös niissä tehtävissä, mitkä eivät kuulu omaan päivittäiseen työnkuvaan. Käytännössä kenttäpoliisien olisi tärkeä pitää yllä tutkintaosaamistaan käymällä vä- lillä henkilökierrolla tutkinnan puolella ja tutkijan olisi hyvä lähteä henkilökierrolle kentälle.

Viime aikoina eri poliisilaitoksilla on lisätty monialaista toimintaa, jossa yksittäinen poliisi tekee sekä kentän että tutkinnan toimenpiteitä. Esimerkiksi yleispoliisi ja kombipoliisitoiminta sekä yh- teistoimintaryhmät, joissa hoidetaan sekä kentän että tutkinnan toimenpiteitä, ovat käytössä joil- lakin laitoksilla. Poliisin työssä menestyminen vaatii itsensä kehittämistä, ammattitaidon ylläpitä- mistä sekä osaamisen ”päivittämistä” aika ajoin. Henkilökierrolla voidaan vaikuttaa siihen, että monipuolinen ammattitaito säilyy, kenttähenkilöstö verkostoituu myös rikostutkijoiden kanssa ja ymmärrys toisen työnkuvasta pysyy yllä.

6 Pohdinta

6.1 Tutkimuksen arviointi ja lopputulos

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön haasteita päivittäis toiminnassa sekä löytää kehitysideoita yhteistyön edistämiseksi. Opinnäytetyö toteutettiin narratiivisena kirjallisuuskatsauksena, jossa alkuun määriteltiin aineistojen hankinnassa käytetyt kriteerit, tämän jälkeen etsittiin aineistot ja lopuksi aineistoja analysoitiin tutkimuskysymysten avulla. Aineistoanalyysin jälkeen muodostettiin tutkimustulos ja koottiin opinnäytetyö valmiiksi kokonaisuudeksi.

Opinnäytetyön tarkoitus ei ole ollut tuottaa tyhjentävää vastausta siitä, mitkä ovat kentän ja tutkinnan välisen yhteistyön haasteita. Sen sijaan tällä opinnäytetyöllä on pyritty kokoamaan aiheesta jo olemassa olevaa tietoa yhteen ja muodostamaan tätä kautta käsitystä siitä, mitkä ovat yleisiä kentän ja tutkinnan välistä yhteistyötä haastavia tekijöitä ja mihin asioihin keskittymällä yhteistyötä voitaisiin mahdollisesti kehittää.

Lopputuloksena tämän opinnäytetyön perusteella voidaan todeta, että kentän ja tutkinnan väliseen yhteistyöhön vaikuttaa aiempien tutkimusten perusteella keskeisesti tiedonkulkuun ja vuorovaikutukseen liittyvät asiat, johtaminen, koulutus ja ammattitaito sekä henkilökierrot. Yhteistyön koetaan muodostuvan henkilöstön välillä tapahtuvasta vuorovaikutuksesta ja viestinnästä, johon kuuluvat oleellisena osana palaverikäytännöt sekä palautekulttuuri. Myös tietojohtoinen poliisitoiminta, toisen työn ymmärtäminen, aktiivisuus työssä sekä hyvät henkilöstösuhteet ovat oleellisia yhteistyöhön vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuksen perusteella yhteistyö on kuitenkin kehitynyt vuosien kuluessa, mitä on omalta osaltaan edistänyt muun muassa nuori sukupolvi työyhteisöissään (A2, A6, A7).

Tämän opinnäytetyön perusteella sekä vanhoissa että uudistusten myötä käyttöön otetuissa toimintamalleissa (monialaiset ryhmät, yleispoliisi, kombipoliisi) on hyviä puolia, jotka edistävät kentän ja rikostutkinnan välistä yhteistyötä. Yhteistyön kehittymisen ja toimivien ratkaisujen löytymisen kannalta olisi tärkeää, että vanhoja käytössä olevia toimintamalleja tarkastellaan kriittisesti ja uusia toimintamalleja kokeillaan rohkeasti. Kokeilujen kautta on mahdollista löytää toimivia kentän ja rikostutkinnan välistä yhteistyötä edistäviä käytäntöjä. Esimerkiksi yleispoliisitoiminnan ja monialaisten toimintaryhmien ottaminen osaksi kaikkien poliisilaitosten toimintaa voisi edistää merkittävästi kentän ja tutkinnan välistä yhteistyötä ja lisätä yksittäisten poliisien ammatillista osaamista.

6.2 Luotettavuus, eettisyys ja haasteet

Opinnäytetyöni aihe on hyvin laaja ja tämä osoittautuikin yhdeksi opinnäytetyöni haasteeksi. Aloittaessani tekemään opinnäytetyötä mietin aihetta pitkään ja lopulta yhteistyö kentän ja tutkinnan välillä valikoitui aiheeksi. Suunnitteluvaiheessa hyödynsin keskustelua OpenAI:n ChatGPT:n kanssa (Tekoälyn käyttö Polamkin kirjallisissa töissä POL-2023-61052) sekä opinnäytetyön tekemisestä kirjoitettuja ohjeita: ”Opinnäyteohje” (Haikansalo, A. & Korander T. 2024) ja ”Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille” (Hakala, Juha T. 2004). Tekoälyn avulla sain ideoita erilaisista aiheista ja pystyin tekemään suunnitelmia sekä tutkimusmenetelmästä, aiherajauksesta että käytettävistä lähteistä. Aihetta rajatessa tiesin, että rajausta tulee tehdä huolella, sillä se mahdollistaa työn onnistumisen suunnitellussa aikataulussa. Pohdin eri vaihtoehtoja aiherajauksesta tehdessäni sekä tutkimusmenetelmää valitessani. Halusin toteuttaa opinnäytetyöni aiempiin samasta aihepiiristä tehtyihin opinnäytetöihin verrattuna eri tavalla. Lopulta päädyin toteuttamaan työni kirjallisuuskatsauksena ja rajasin aiheeni koskemaan poliisiorganisaation toimintasektoreista kenttää ja rikostutkintaa. Työtä tehdessä huomasin, että tiiviimpi aiherajaus olisi ollut paikallaan. Tutkimusmenetelmään perehtyessä ja opinnäytetyötä työstäessä aiherajaukseni osoittautui melko laajaksi ja opinnäytetyöni sen myötä haastavasti hallittavaksi kokonaisuudeksi.

Myös aiempia aiheesta tehtyjä tutkimuksia oli työn edetessä haastava löytää. Pysin valitsemaan opinnäytetyöni aineistoksi muita kuin Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöinä toteutettuja tutkimuksia, mutta tällaisia tutkimuksia ei juuri käyttämieni hakukriteerien avulla löytynyt. Toisaalta kyseessä on narratiivisena kirjallisuuskatsauksena toteutettu tutkimus, mikä tarkoittaa, että joitakin aiheeseen oleellisesti liittyviä tutkimuksia on voinut jäädä myös huomaamatta.

Työni luotettavuutta lisää se, että olen kerännyt opinnäytetyössä käytetyn aineiston järjestelmällisesti ja pyrkinyt kuvaamaan opinnäytetyöni eri vaiheita mahdollisimman tarkasti. Tämä mahdollistaa sen, että toteuttamani tutkimus on toistettavissa. Järjestelmällinen vaihe vaiheelta etenevä opinnäytetyöprosessin kuvailu myös osoittaa kuinka opinnäytetyö on toteutettu ja mitä menetelmää tutkimuksen tekemisessä on käytetty (Vilkkä 2023, 35). Lähdemerkinnöissä ja aineiston käytössä olen noudattanut huolellisuutta ja tarkkuutta. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvästä tieteellisestä käytännöstä antamassa ohjeessa (HTK) korostetaan hyvien tutkimuskäytäntöjen noudattamista tieteellisissä tutkimuksissa. Koska opinnäytetyöni on toteutettu narratiivisena kirjallisuuskatsauksena, tutkimusaineistona toimii muiden tekemät tutkimukset, joista olen koonnut katsauksen. Toisten tutkimusten käyttäminen aineistona edellyttää eettisten periaatteiden noudattamista, jotta arvostus toista henkilöä ja hänen tutkimustaan kohtaan säilyy.

Lähteet

Haikansalo, A. & Korander T. 2024. Opinnäyteohje. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/poliisi-AMK-opinnaytetyon-ohje.pdf>. Luettu 20.5.2024.

Hakala, Juha T. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki, Gaudeamus.

Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Tutkimuseettinen neuvottelukunta, verkkojulkaisu. Päivitetty 9.10.2023. Luettavissa: Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) | Tutkimuseettinen neuvottelukunta Luettu 15.11.2024.

Juhila, Kirsi, 2021. Laadullinen tutkimus ja teoria. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (ylläpitäjä ja tuottaja). Luettavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> . Luettu 28.10.2024.

Kangaskoski, Petri, 2011. Poliisitehtävien hoitaminen Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella – Haastattelututkimus prosessien liitännäpinnalla toteutuvasta yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. Poliisipäälylystötutkiminto 15 A-osan opinnäytetyö. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

Katajainen, Henna & Kukkola, Topias, 2018. Valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välinen yhteistyö Jyväskylän poliisiasemalla: Miten sektoreiden yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää?. Opinnäytetyö. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

Lainpelto, Matti, 2018. Sektorien välinen yhteistyö Hämeenlinnan poliisiasemalla – kyselytutkimus. Opinnäytetyö. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

POL-2023-61052. Tekoilyn käyttö Poliisiammattikorkeakoulun kirjallisissa töissä. Poliisiammattikorkeakoulun ohje. Luettavissa Tekoilyn käyttö Poliisiammattikorkeakoulun kirjallisissa töissä Luettu 5.6.2024.

Salminen, Ari, 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? – Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja, opetusjulkaisuja 62, julkisjohtaminen 4. Luettavissa https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf. Luettu 2.7.2024

Sisäministeriö, 2023. Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehtoista. Sisäministeriön julkaisut 2023:18.

Uusitalo, Jouni, 2012. Kentän ja tutkinnan yhteistoiminnan kehittäminen Satakunnan poliisilaitoksella. Poliisipäälystötutkinto 16 A-osan opinnäytetyö. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

Valtioneuvosto, 2021. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Valtioneuvoston julkaisut 2021:48.

Valtonen, Vesa, 2010. Turvallisuustoimijoiden yhteistyö operatiivis-taktisesta näkökulmasta. Akateeminen väitöskirja. Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 1, n:o 3, Helsinki. Luettavissa <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74154/Valtonen%2b-%2bTurvallisuustoimijoiden%2byhteisty.pdf?sequence=1&isAllowed=y> . Luettu 24.7.2024.

Vilkkä, Hanna, 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki, Art House. (E-kirja).

www.poliisi.fi